

Ievadlekcija

1. Politikas jēdziens
2. Ko pēta politikas zinātne?

1. Politikas jēdziens

Vārda etimoloģija jeb cilme:

Jēdziens ***politika*** “nāk” no grieķu ***polis*** – valsts, pilsēta, pils, cietoksnis, kopiena, sabiedriskās lietas.

Tātad šis jēdziens “dzimis” no *polis* un tālāk “attīstījies” caur komunālo, reģionālo, valsts un globālo politiku.

Piemēram, apkārtējās vides aizsardzības politika, finanšu politika, sociālā politika, iekšpolitika – ārpolitika utt.

“Šaurākā” pieeja

Politika – viss, kas saistīts ar valsts pārvaldi.

*Bieži uzmanība tiek pievērsta
atsevišķiem ar valsts pārvaldi
saistītiem aspektiem:*

1. Varai;
2. Attiecību “kārtošanai”;
3. Dažādu labumu pārdalei.

“Plašākā” pieeja

Pēdējā laikā *populāra* versija:
par politisku var uzskatīt jebkuru
rīcību, kas vērsta uz visiem
(attiecīgajā cilvēku grupā)
obligātu, jeb saistošu lēmumu
pieņemšanu.

E. Heivuds: cilvēku kopā dzīvošanas pašu vispārīgāko noteikumu radīšanas, saglabāšanas un pilnveidošanas process.

Politikas *3 dimensijas*:

1. **Polity** (formālā) - politiskās sistēmas uzbūve, organizācija, politiskās normas pēc kurām tiek spēlēta politikas spēle;

2. Politics (procesuālā) –
politiķu rīcība, jeb aisberga
redzamā daļa. Bieži vien tieši
ar šo dimensiju tiek
identificēta politika;

3. Policy (saturiskā) – kādā veidā valsts vara risina tos vai citus sabiedrībai svarīgus jautājumus. Piemēram, pensiju politika.

2. Ko pēta politikas zinātne?

Politikas zinātne, jeb
politoloģija pēta **politiku**.

Politikas zinātne ir
sistemātiska nodarbe ar
**politikas dažādiem
aspektiem**.

Politikas zinātne ir zinātniska pieeja ļoti vecai un praktiskai ar cilvēku kā sabiedrisku būtnei saistītai nodarbei – politikai.

D.Īstons:

Politoloģija ir zinātne par to, kā tiek pieņemti lēmumi, kas skar visu sabiedrību un tāpēc šos lēmumus vairumā gadījumu vairums cilvēku uzskata par sev saistošiem.

Politikas zinātnes *apakšnozares*:

1. Politikas filozofija – kam jāvalda, kā jāvalda utt.; vienlīdzība un brīvība utt.;
2. Politisko ideju vēsture – materiāls politiskajai filozofijai;
3. Politiskās sistēmas izpēte un salīdzinoša analīze, jeb salīdzināmā politika;

4. Politikas socioloģija –
galvenokārt politiskās kultūras, arī
vēlēšanu izpēte;

5. Starptautiskā politika –
starpvalstu attiecības un konflikti,
starptautisko organizāciju darbība
utt.

6. Politikas teorija

Nedaudz vēstures **ASV**

Pirmā politikas zin. katedra – 1866.

Pirmais žurnāls – 1886.

1900.g. jau pusducī ASV

universitāšu var iegūt doktora
grādu politikas zinātnē

1903.g. - tiek nodibināta Amerikas
politikas zinātnes asociācija

(nedaudz vairāk par 200 cilvēkiem)

Eiropa

Tikai 1912.g. tiek nodibināta pirmā katedra Oksfordā

Ir izveidojušās **disproporcijas** ...

21.gs. sākumā ASV > 15000 zinātnieku augstskolās un pētniecības institūtos.

Vācija > 800

Francija > 600

Zviedrija > 170